

Celowy Związek Gmin CZG-12 w Długoszynie

Zmianę przyzwyczajęń społeczeństwa i wyrobienie nawyku segregowania odpadów rozpoczęto w gminach zrzeszonych w Celowym Związku Gmin CZG-12 w 1998 roku. Obecnie odpady segreguje ponad 150 tysięcy mieszkańców w czternastu gminach województwa lubuskiego i jednej gminie zachodniopomorskiej.

System segregacji, zbiórki, unieszkodliwiania i wtórnego zagospodarowania odpadów komunalnych jest jednolity dla wszystkich gmin członkowskich. Wdrożone rozwiązania w pełni zaakceptowali mieszkańcy i docenił także minister środowiska przyznając CZG-12 w 2003 r. tytuł „Lidera Polskiej Ekologii”.

Kompleksowy Regionalny Program Gospodarki Odpadami

Celowy Związek Gmin CZG-12 realizuje Kompleksowy Regionalny Program Gospodarki Odpadami w piętnastu gminach członkowskich – Bledzewie, Cybince, Dębnie, Górzycy, Kostrzynie nad Odrą, Krzeszycach, Lubniewicach, Łagowie, Międzyrzeczu, Osinie Lubuskim, Rzepinie, Słońsku, Sulęcinie, Torzymiu i Witnicy. Określa on cztery główne zadania gospodarowania odpadami: selektywną zbiórkę odpadów, działalność Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych (ZUOK), rekultywację starych, niespełniających norm składowisk oraz prowadzenie edukacji ekologicznej. Doprowadzenie do obecnego etapu gospodarki odpadami wymagało sporej dyscypliny, dobrego zorganizowania i umiejętności negocjacyjnych. Koncepcja Kompleksowego Regionalnego Programu Gospodarki Odpadami powstała w trakcie wielu dyskusji. Następnie ideę przełożono na działania logistyczne w taki sposób, aby nie doprowadzić do lokalnych konfliktów.

Budowa ZUOK w Długoszynie poprzedzona została akcją informacyjną wśród mieszkańców w celu uzyskania ich akceptacji. Kontrakt Społeczny zapewnił mieszkańcom gminy Sulęcina nadzór nad budową ZUOK, a po jego uruchomieniu zagwarantował im miejsca pracy. Inwestycję zrealizowano ze środków EkoFunduszu. W skład zakładu wchodzi: sortownia, składowisko, kompo-

stownia kontenerowa, niezbędna infrastruktura, zaplecze biurowe i edukacyjne. ZUOK obsługuje około 150 tysięcy mieszkańców, a całkowita ilość odpadów przyjęta w 2009 roku wyniosła 48.594 Mg. Linia do segregacji umożliwiła zagospodarowanie odpadów komunalnych niesegregowanych oraz odpadów zbieranych w sposób selektywny. W pełni zautomatyzowana kompostownia kontenerowa pozwala przetworzyć około 2.000 Mg bioodpadów w ciągu roku.

Segregacja – wyższa racja

Prowadzona przez Celowy Związek Gmin CZG-12 od kwietnia 1998 r. selektywna zbiórka odpadów miała początkowo charakter pilotażowo-demonstracyjny, którego głównym zadaniem było pokazanie jak działa nowoczesny system gospodarki odpadami. Dziś selektywną zbiórkę objęte są wszystkie miejscowości i wioski z terenu CZG-12. Mieszkańcy gmin członkowskich segregują odpady do pojemników typu Igloo i SM 1100 oraz do worków. Na bioodpady dla mieszkańców miast przygotowano specjalne brązowe pojemniki o pojemności 140 i 240 l. Na terenach wiejskich promowane jest kompostowanie przydomowe.

W ZUOK utworzono punkt zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Gminne punkty zbiórki działają już w poszczególnych gminach. Od mieszkańców zużyty sprzęt przyjmowany jest bezpłatnie. Selektywne zbieranie odpadów u źródła opłaca się finansowo, bo cena za odpady zmieszane jest wyższa, a ci którzy segregują płacą mniej. W 2009 r. przekazano do recyklingu prawie 674 Mg tworzyw sztucznych, 1072 Mg szkła, 805 Mg papieru i kartonu oraz 300 Mg metali. Wszystkie informacje o miejscach i terminach zbiórek dostępne są na stronie internetowej związku: www.czg12.pl, w urzędach gmin, sołectwach oraz punktach usługowo-handlowych.

ZUOK - prasa-przenośnik

Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Sulęcinie.

Zbierajmy zużyte baterie!

Zgodnie z nową ustawą o bateriach, w każdym sklepie o powierzchni większej niż 25 m² prowadzącym sprzedaż baterii musi istnieć punkt zbiórki baterii. W działaniach z tym związanych pomaga REBA – Organizacja Oczyszczenia SA – spółka wyspecjalizowana w tworzeniu systemu zbiórki i odzysku baterii oraz akumulatorów małogabarytowych, którą utworzyło pięciu największych producentów baterii obecnych na polskim rynku.

W 2009 roku wspólnie z Organizacją Odzysku REBA oraz z Fundacją Ekologik z Warszawy na terenie CZG-12 poszerzono działania związane ze zbiórką baterii – do sklepów i placówek oświatowych przekazano specjalne pojemniki i materiały informacyjne.

W lutym 2009 r. we wszystkich piętnastu gminach związku przeprowadzono Kampanię „Zbierajmy zużyte baterie”. Jej celem było uświadomienie społeczeństwu jakie zagrożenia wynikają z bezmyślnego wyrzucania baterii do odpadów komunalnych oraz do środowiska. W ramach tej kampanii, za pośrednictwem lokalnych mediów i stron internetowych poinformowano mieszkańców o planowanych działaniach. Setki tysięcy otrzymały list otwarty od przewodniczącego związku informujący o rozpoczęciu zbiórki i o tym, że każdy mieszkaniec otrzyma pocztą specjalny woreczek do zbiórki baterii wraz

Festyn – punkt informacyjny CZG-12.

Festyn - pokaz ekomodów w wykonaniu przedszkolaków.

z ulotką informującą o utworzonych 120 miejscach zbiórki w punktach usługowo-handlowych.

Zielona Szkoła, Zielone Przedszkole

Powodzenie i efekty selektywnej zbiórki odpadów w dużej mierze zależą od świadomości, aktywności i zmiany nawyków społeczeństwa, dlatego też program edukacyjny realizowany jest w CZG-12 na wielu płaszczyznach i różnymi metodami.

Od 1998 roku prowadzona jest akcja edukacyjno-konkursowa „Zielona Szkoła, Zielone Przedszkole”. Przez te wszystkie lata wspólnych działań na rzecz minimalizacji odpadów zasady akcji ulegały różnym modyfikacjom podyktowanym zmieniającą się rzeczywistością. Niezmiennie są tylko jej cele: wyrobienie już od najmłodszych lat nawyku segregacji odpadów „u źródła” i kształtowanie proekologicznej postawy wobec środowiska. Przez wspólną zabawę, ciekawe inicjatywy nauczycieli, a także różne konkursy, akcja cieszy się dużym zainteresowaniem wśród młodzieży. W rezultacie każdy jej uczestnik przekonuje się, że każde, nawet najmniejsze działanie ma wpływ na stan otaczającego nas środowiska. Jak mówi

Katarzyna Wojciechowska – odpowiadająca za edukację ekologiczną w CZG-12: – Przez kolejne lata zdobywaliśmy doświadczenia i zmienialiśmy nieco formułę konkursu, pozostając wiernym idei – propagowaniu selektywnej zbiórki surowców.

Placówki oświatowe uczestniczące w tym roku w XIII edycji akcji, zgodnie z regulaminem, realizowały Program Obowiązkowy i Program Dowolny. W akcji uczestniczyło prawie 13 tysięcy dzieci i młodzieży z 60 placówek oświatowych. Program Obowiązkowy obejmował selektywną zbiórkę odpadów, tj.: makulatury z podziałem na karton i gazety, butelek z tworzywa sztucznego (PET) oraz baterii, przy której współpracowano z Organizacją Odzysku REBA. Podstawą do jego oceny były Karty Przekazania Odpadu, które każdorazowo, po wpisaniu ilości zebranych surowców, odbierający surowce pracownik CZG-12 dostarczał do biura związku. Surowce odbierano z placówek po telefonicznym zgłoszeniu. W tegorocznej akcji przedszkolaki, uczniowie i wychowankowie placówek oświatowych zebrali łącznie: 26,7 Mg kartonu, blisko 82 Mg gazet, ponad 8,5 Mg plastikowych butelek po napojach (PET) oraz blisko 4 Mg baterii.

Ważne było nie tylko to ile odpadów zbierze szkoła lub przedszkole, ale jaką ilość zebrali jeden uczeń. Właśnie na podstawie tego współczynnika wylaniani są laureaci Programu Obowiązkowego. Najlepsi – przedszkolaki z Przedszkola „Sosenki” z Witnicy – uzyskali współczynnik 142 kg odpadów na ucznia.

Jednostki biorące udział w Programie Obowiązkowym mogły wziąć udział w Programie Dowolnym, który był osobno oceniany i nagradzany. Pozwala on na wypowiedzenie się na temat recyklingu, selektywnej zbiórki odpadów czy ochrony środowiska w niekonwencjonalny sposób, np. tworząc ekostroje, ektorby, happeningi, reportaże i wiele innych form artystycznego wyrazu.

Aby podziękować uczestnikom akcji za wspólne proekologiczne działania i wynagrodzić całoroczny trud związany ze zbiórką surowców wtórnych oraz zachęcić do intensywniejszych działań w kolejnych edycjach akcji, zorganizowano w Krzeszowach „Festyn ekologiczny – Młodzieżowe Ekospotkanie”. Podczas festynu wręczono nagrody laureatom Programu Obowiązkowego i Dowolnego.

„Ekolekcje” dla młodszych i starszych

W czasie „Ekolekcji” dzieci i młodzież pogłębiają oraz utrwalają wiedzę dotyczącą racjonalnej gospodarki odpadami i ochrony środowiska. Zajęcia odbywają się w dwóch tzw. minicentrach edukacyjnych – w Długoszynie oraz Gorzycy. Każdego roku na warsztatach około 500 uczniów poznaje metody przyczyniające się do minimalizacji ilości odpadów. W trakcie zajęć pracownicy CZG-12 wykorzystują własne materiały edukacyjne

– plansze, broszury, ulotki, plakaty. Nagrodą za aktywność są drobne upominki.

CZG-12 co roku organizuje dla pedagogów z gmin członkowskich spotkanie poświęcone edukacji ekologicznej i akcji edukacyjno-konkursowej „Zielona Szkoła, Zielone Przedszkole”. W jego trakcie prezentowane są nowe metody edukacji i sposoby recyklingu surowców wtórnych. Nauczyciele, którzy na co dzień prowadzą edukację ekologiczną wśród swoich podopiecznych, otrzymują „Zielone Certyfikaty” oraz materiały edukacyjne.

„Co jeszcze powinniśmy wiedzieć na temat racjonalnej gospodarki odpadami” to hasło konferencji dla sołtysów z gmin członkowskich Celowego Związku Gmin CZG-12, w trakcie której mogli dyskutować ze specjalistami, m.in. ze Stowarzyszenia „Forum Opakowań Szklanych”, Organizacji Odzysku REKOPOL, Fundacji na rzecz Odzysku Alu-

miniowych Puszek po Napojach RECAL oraz REBY – Organizacji Odzysku SA.

Stare składowiska

Zanim gminy postanowiły wspólnie rozwiązywać problem gospodarki odpadami robiły to same. Efekt – dwanaście niespełniających norm ochrony środowiska gminnych składowisk odpadów. Ich zamknięcie nie było ani łatwe, ani tanie. Przedostające się ze składowisk do środowiska odcieki stanowią duże zagrożenie dla zdrowia ludzi

i okolicznej przyrody. Po wejściu Polski do Unii Europejskiej wprowadzono standardy lokalizacji, budowy, eksploatacji, zamykania składowisk oraz ich monitoringu zgodne z wymaganiami dyrektywy 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów.

Pierwsze składowiska zrehabilitowano w 2001 r. w Cybince, Ośnie Lubuskim i Sulęcinie. Prace sfinansowano ze środków własnych związku oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Na rekultywację starych składowisk w Krzeszycach, Górzycy, Słońsku, Lubniewicach, Rzepinie i Torzymbiu przeznaczono w latach 2003-2005 środki własne oraz uzyskane z NFOŚiGW, EkoFunduszu oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze. Na rekultywację (w latach 2008-2009) składowisk w gminach Międzyrzecz i Witnica wygoszczono własne środki. Obecnie trwa rekultywacja składowiska w Łagowie. Systematyczna rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów przez eliminację odcieków chroni wody gruntowe i podziemne Wielkopolskiej Doliny Kopalnej oraz zlewni Warty i Odry.

Informacja, edukacja i współpraca

Dzięki wieloletnim, konsekwentnie prowadzonym działaniom promocyjnym i edukacyjnym CZG-12 wypracował i skutecznie realizuje selektywną zbiórkę odpadów, której zapleczem jest nowoczesny zakład ich unieszkodliwiania. Podstawę sukcesu CZG-12 stanowi uwzględnianie we wszystkich inicjatywach uwarunkowań lokalnych i społecznych. Motorem działania jest zaktywizowanie mieszkańców, współpraca z samorządami, szkołami, placówkami oświatowymi, organizacjami odzysku, nadleśnictwami, a także partnerami niemieckimi. Dzięki wspólnej pracy prowadzona jest racjonalna i bezpieczna dla środowiska gospodarka odpadami, której efekty poprawiły nie tylko jakość życia mieszkańców, ale i walory krajobrazowe terenów cennych przyrodniczo - Parku Narodowego i Krajobrazowego „Ujście Warty”, Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Uroczysko – Lubniewisko” i Rezerwatu „Janie”.

mgr inż. WANDA JAROSZ
Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowlonych
Zdjęcia: CZG-12.

